

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ ครั้งที่ ๑
“การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม“
The 1st National Conference on Research for Development,
Dissemination and Modern Technology Relaying to Society
Phanomwan College of Technology

16-17 กรกฎาคม 2559
ณ โรงแรมสีมาธานี นครราชสีมา

วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

ร่วมกับ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
กระทรวงอุตสาหกรรม
หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา
สมาคมนักวิจัย

กลุ่มวิชาที่นำเสนอผลงานวิจัยทั้งภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์

- กลุ่มสาขาวิชามนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ เศรษฐศาสตร์
- กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม

The 1st National Conference on Research for Development Dissemination and Modern Technology Relaying to Society

วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

เรื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านบทความ

ระดับชาติ ครั้งที่ 1

“การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม”

ณ โรงแรมสีมาธานี จ.นครราชสีมา

Phanomwan College of Technology

The 1st National Conference on Research for Development,

Dissemination and Modern Technology Relay to Society

วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์กำหนดให้มีการจัดการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ “การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม” ประกอบด้วย

3. งานวิจัยและสร้างสรรค์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์(Humanities, Social Sciences and Economics)

4. งานวิจัยและสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology)

ซึ่งกำหนดจัดขึ้น ในวันที่ 16-17 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 08.00 – 18.00 น. ณ โรงแรมสีมาธานี เพื่อให้การจัดการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติดังกล่าว ผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านบทความ ดังต่อไปนี้
ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. ศาสตราจารย์.ดร.นพ.ธัมมทัตต์ นรรัตน์วันชัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พิพัฒน์ อมตฉายา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ชันติโกมล
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย
5. ดร.ภก.กานต์ วงศ์สุภสวัสดิ์
6. ดร.ยงยุทธ สงวนชม

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

กลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

1. ศาสตราจารย์.สุมาลี สังข์ศรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งโรจน์ พุ่มรีว
3. รองศาสตราจารย์ ดร.กฤตกรณ์ ประทุมวงษ์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์
6. รองศาสตราจารย์ ดร. ธัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ วิไลนุช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยหอการค้า

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม

The 1st National Conference on Research for Development, Dissemination and Modern Technology Relaying to Society

8. รองศาสตราจารย์ ประทุมวรรณ อุดมสุวรรณกุล	ข้าราชการบำนาญ
9. รองศาสตราจารย์ บุศย์ วิสุทธิ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
10. รองศาสตราจารย์ นียดา สวัสดิพงษ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
11. รองศาสตราจารย์ วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
12. รองศาสตราจารย์ ดิเรก ทองอร่าม	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก	มหาวิทยาลัยศิลปากร
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิธาร์ ธารักษ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาภร ภิญโญมิตรจินดา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดิมา พลับพลึง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยพงศ์ พลับพลึง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ จันทร์ดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิณี บุญมีศรีสง่า	มหาวิทยาลัยศิลปากร
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพร หาญสันติ	มหาวิทยาลัยเกษตร
23. อาจารย์ ดร.วรัชพร อารยะพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
24. อาจารย์ ดร.ประไพพิมพ์ สุธีวสินนนท์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
25. อาจารย์ ดร.ปิยพล ไพรจิตร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
26. อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกตุ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
27. อาจารย์ ดร.สิริชัย ดีเลิศ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
28. อาจารย์ ดร.ปวีณ นราเมธกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
29. อาจารย์ ร้อยตรี ดร.บุญช่วย แจ้งเวชฉาย	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
30. อาจารย์ ดร. กานต์ ศรีวิภาสถิต	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
31. อาจารย์ ดร.ปิยะ นาควัชระ	มหาวิทยาลัยบูรพา
32. อาจารย์ ดร.ยุทธภูมิ มีประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
33. อาจารย์ ดร.วิทยา ศิริพันธ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
34. อาจารย์ ดร. เพชรรัตน์ เจริมรอด	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
35. อาจารย์ ดร.พิสิษฎ์ มณีโชติ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
36. อาจารย์ ดร. จุไรรัตน์ ดวงจันทร์	วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า
37. อาจารย์ ดร.สมปอง รักษาธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
38. อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
39. ดร.ณรงค์ ศรีเกรียงทอง	บริษัท โมเดิร์นคาสอินเตอร์เนชั่นแนลคอสเมติกส์ จำกัด
40. ดร.จงชัย ทองมา	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
41. ดร.บุรณิน รัตนสมบัติ	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
42. ดร.กฤษฎา โสภา	บริษัท อ่าพลฟูดส์ โพรเซสซิ่ง จำกัด
43. ดร.กาญจน์พันธ์ โอฟารกิจไพบูลย์	บริษัท เอชจีเอสที ประเทศไทย จำกัด

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม
The 1st National Conference on Research for Development, Dissemination and Modern Technology Relaying to Society

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

กลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อุ่นเรือน	วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ ลีอมงคล	วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์
3. ดร.พิชัย สารภักดิ์	วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์
4. ดร.พีรพงษ์ ตั้งก้องเกียรติ	วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. พิจารณาผลงานจากผู้นำเสนอบทความเพื่อนำเสนอแบบบรรยาย หรือ โปสเตอร์
2. ทำรายงานสรุปผลเสนอต่อที่ประชุมกองบรรณาธิการและคณะกรรมการจัดประชุม

สั่ง ณ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ.2559

(ดร.พิสิษฐ์ ศิริรักษ์)
อธิการบดีวิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม
The 1st National Conference on Research for Development, Dissemination and Modern Technology Relaying to Society

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดชลบุรี กรณีศึกษา ศูนย์จักสาน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

Format of Activity Creative Tourism in Chonburi

A Case Study of Barketwork Center, Phanat Nikhom, Chonburi

สกุลตลา กิริยะ* และ มนัสสินี บุณมีศรีสง่า**

Sakuntala Kiriya* and Manassinee Boonmeesrisa-nga**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ประกอบการ 2) เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของศูนย์จักสาน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหของศูนย์จักสาน

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแนวสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแนวสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย ได้แก่ ประธาน รองประธาน วิทยากร และนักท่องเที่ยว จำนวน 8 คน

ผลวิจัยพบว่าความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ประกอบการคือ "การท่องเที่ยวที่คนในชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว" ศูนย์จักสานมีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งหมด 2 แบบ และกิจกรรมคือ การสอนให้นักท่องเที่ยวสานเครื่องจักสานในรูปแบบต่าง ๆ และพบว่าปัญหาของศูนย์จักสานคือการขาดแคลนบุคลากรหรือวิทยากรในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไขปัญหาคือการจูงใจให้คนในชุมชนมาสมัครเป็นวิทยากรโดยเสนอค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับคนในชุมชน

คำสำคัญ : รูปแบบกิจกรรม / การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ / จังหวัดชลบุรี

* นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม

The 1st National Conference on Research for Development, Dissemination and Modern Technology Relaying to Society

Abstract

The objectives of this study were 1) To study meaning of creative tourism of owner Basketwork center, Phanat Nikhom, Chonburi. 2) To study format of activity creative Basketwork center. 3) To study the problems, difficulties and approach to the problem of Basketwork center.

This research was qualitative research, the tools was the in-depth interviews from that was the semi-structured interview form. The key informant was the 8 specialist of President, Vice - president, Expert and Tourist.

The results of this research were as follows: 1) Owner of Basketwork center gave the meaning of creative tourism that "is the tourism that the people in the community involved in tourism and join the activities with a tourist". 2) A format of activities Basketwork center have two formats and the activities were teach a tourist about basketwork in many different pattern. 3) A problems of Basketwork center is lack of personnel in operation. The approach to the problem is offer high salary to motivated people in community to apply for job in Basketwork center.

Keywords : Format of Activity / Creative Tourism / Chonburi Province

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการตัวเลือกที่หลากหลาย ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพ การสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว (Richards and Raymond, 2000) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวใหม่ที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติ วัฒนธรรม เป็นสถานที่ที่มนุษย์ยังไม่ได้เข้าไปดักดวงผลประโยชน์และเป็นสถานที่ที่อุดมไปด้วยคุณค่าทางธรรมชาติ (Jelincic and Zuvela , 2012) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทำให้ชุมชนได้เห็นมุมมองใหม่ของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงสร้างสรรค์นี้เป็นวิธีการที่สร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม (Engaging) ที่เปลี่ยนจากการมุ่งเน้นทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไปสู่รูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนทั้งด้านสภาพแวดล้อมและด้านสังคมมากขึ้น (อรอุมา เตพละกุล และคณะ, 2556 : 7)

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีรูปแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น ทดลองใช้ชีวิตตามผู้คนในชุมชน เรียกว่า การใช้ชีวิตแบบพึ่งพาตนเอง เพื่อให้เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของคนในชุมชนและสถานที่นั้น ๆ การทดลองทำอาหารประจำภาคต่าง ๆ และกิจกรรมที่

นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมากคือการทดลองทำศิลปหัตถกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านประสบการณ์ตรง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่นำทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ มาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างสรรค์แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้นเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นทิศทางการท่องเที่ยวแบบใหม่ในยุคปัจจุบันที่มีจุดหมายเพื่อการสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม เชื่อว่าการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่สามารถบ่งบอกคุณค่าของความหลากหลายในวัฒนธรรม นอกจากเป็นการทำให้ทราบในคุณค่าของชุมชนของตนเองแล้ว ขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของการสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับในการท่องเที่ยวไปใช้ในการดำเนินชีวิตตนเอง (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2554 : 37)

เครื่องจักสานเป็นงานศิลปหัตถกรรมชนิดหนึ่งที่มนุษย์ได้คิดค้นขึ้นเพื่อสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันด้วยวิธีการสอดขัด และสานกัน ของวัสดุที่เป็นเส้น โดยประดิษฐ์รูปทรงตามความต้องการในการใช้สอยเครื่องจักสาน หมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้นด้วยมือ โดยวิธีจัก สาน ถัก และทอ คำว่า จักสานเป็นคำที่เรียกขึ้นตามวิธีการทำให้เกิดเครื่องจักสานขึ้นนั่นเอง เพราะเครื่องจักสานต่าง ๆ จะสำเร็จเป็นรูปร่างที่สมบูรณ์นั้นต้องผ่านกระบวนการที่ประกอบขึ้นโดยการจักสานและการถัก เพื่อแปรรูปวัตถุดิบหรือวัสดุให้สอดคล้องกับการใช้สอยในชีวิตประจำวันเสียก่อน (สมปอง เพ็งจันทร์, 2546)

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษา รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา เครื่องจักสานอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการจักสาน เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างมากสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ต้องการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้หลักความคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถนำสิ่งสิ่งนั้นกลับไปใช้งานได้ และยังได้เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านที่แท้จริงในพื้นที่นั้น ๆ พร้อมกับการท่องเที่ยวซึ่งในศูนย์จักสาน อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี มีการสอนวิธีการจักสานรูปแบบต่าง ๆ ตามที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ ปัจจุบันพบว่าแม้ผู้สูงอายุในชุมชนเท่านั้นที่ยังคงจักสานและใช้เครื่องจักสานในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงอายุในอำเภอพนัสนิคมหันมาให้ความสำคัญกับการจักสานซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในชุมชนให้เกิดรายได้และประโยชน์สูงสุด ทำให้สมาชิกในชุมชนสามารถดำเนินชีวิตแบบการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อให้ศึกษาความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ประกอบการ
2. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของศูนย์จักสานอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหา

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยในอดีต หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คำว่า Creative Tourism หรือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้ถูกบัญญัติ โดยเกร็ก ริชาร์ด (Greg Richards) และ คริสปิน เรย์มอนด์ (Crispin Raymond) ได้กล่าวว่า “เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่มาเยือน ประเทศไทย อินโดนีเซีย และ ออสเตรเลียตามลำดับ ได้เขียนเล่าเรื่องราวประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง โดยได้เข้าฝึกงานแผนไทยที่จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนที่จะมีโอกาสไปเรียนรู้การปรุงอาหารมังสวิวัตินที่บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย จากนั้นอบรมช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เกี่ยวกับการเป็นผู้ดูแลฝูงแกะ ในประเทศออสเตรเลีย

คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” เป็นคำที่เหมาะสมใช้เรียกพฤติกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าว ให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรมมากขึ้น” เกร็ก ริชาร์ด และ คริสปิน เรย์มอนด์ ได้ร่วมกันกำหนดความหมายของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ว่า หมายถึง “การท่องเที่ยวที่มอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพ การสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงของผู้เดินทางที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว” (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2554 : 37)

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้พัฒนาและได้ใช้ความสามารถหรือศักยภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง

นักท่องเที่ยวเองเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่แปลกใหม่โดยผ่านการเรียนรู้กับผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวันหรือวิถีชีวิตของผู้คนในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ

2. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยนำแนวคิดและจินตนาการของนักท่องเที่ยวมาประยุกต์เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมและผลิตภัณฑ์ขึ้นมาใหม่

3. ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวไม่ได้เป็นเพียงผู้ชมแต่เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับคนในชุมชน

4. ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยว ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่รอบตัว และใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่อยู่กับชุมชนดั้งเดิม

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (องค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2554)

1. ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ แบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้

1.1) กลุ่มแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม เช่น ศิลปะงานฝีมือ เทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ

1.2) กลุ่มที่ตั้งทางวัฒนธรรมเช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน เป็นต้น

2. ประเภทศิลปะเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปวัฒนธรรม แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

2.1) งานศิลปะ เช่น การวาดภาพ รูปปั้น หัตถกรรม ประติมากรรม

2.2) ศิลปะการแสดง เช่น การแสดงดนตรีพื้นบ้าน การแสดงนาฏศิลป์การแสดงละคร

3. ประเภทวิถีชีวิต (Lifestyles) คือ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิต การดำรงชีวิตหรือวิถีการทำมาหากินของคนในชุมชน แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

3.1) วิถีชีวิตของสังคมเมือง เช่น ย่านสำเพ็ง ย่านเยาวราช

3.2) วิถีชีวิตสังคมชนบท เช่น ชุมชนกลุ่มจักสานย่อย อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี

4. ประเภทสื่อ คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวเนื่องกับการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย งานสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น คู่มือท่องเที่ยว นิตยสารการท่องเที่ยว โฆษณาทางโทรทัศน์ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่นั้น ๆ เป็นต้น

5. ประเภทการตอบสนองความต้องการของลูกค้าย คือ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะเป็นสินค้าและบริการเพื่อตอบสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีความต้องการแตกต่างกัน

5.1) กลุ่มการออกแบบ เช่น การออกแบบห้องพักใน รีสอร์ท การออกแบบสินค้าที่ระลึกให้มีอัตลักษณ์ ความเป็นท้องถิ่น หรือผลิตภัณฑ์จากแหล่งท่องเที่ยว

5.2) กลุ่มสื่อสมัยใหม่เช่น ระบบดิจิทัล ซอฟต์แวร์ เกมต่าง ๆ

5.3) กลุ่มบริการทางความคิด การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น การบริการทางสถาปัตยกรรม โฆษณา นันทนาการ

แนวคิดทฤษฎี “SWOT Analysis” โดย อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) คือ การวิเคราะห์และสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและภายนอก ดังนั้น SWOT Analysis คือ การวิเคราะห์ สภาพการณ์สภาพการณ์ เป็นการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

1.1 จุดแข็ง (S-Strengths) คือ การวิเคราะห์ปัจจัยภายในโดยผู้ที่อยู่ในองค์กร เป็นผู้วิเคราะห์ข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กร ที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร

1.2 จุดอ่อน (W-Weaknesses) คือ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในโดยผู้ที่อยู่ในองค์กรเป็นผู้วิเคราะห์ข้อเสียเปรียบหรือจุดอ่อนขององค์กร ที่ควรนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้ดีขึ้น หรือกำจัดข้อเสียเปรียบออกไปเพื่อประโยชน์กับองค์กร

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

2.1 โอกาส (O-Opportunities) คือ การวิเคราะห์หาปัจจัยภายนอกที่สามารถส่งผลทางบวกหรือประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กร องค์กรควรนำข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร

2.2 อุปสรรค (T-Treats) คือ การวิเคราะห์หาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบทางลบหรือก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อมองค์กรจะต้องหลีกเลี่ยงปัจจัยเหล่านั้นหรือปรับให้องค์กรมีความแข็งแรงพร้อมเผชิญกับผลกระทบที่อาจตามมา (เอกชัย บุญยาทิษฐาน, 2553)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธनिया กิตติสิทธิธ. (2547). ได้ศึกษาเรื่องหัตถกรรมจักสานเตยปานัน ในจังหวัดกระบี่และจังหวัดตรัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการจักสาน ประเภทของเครื่องจักสานต่าง ๆ ผลวิจัยพบว่า เครื่องจักสานมีวิธีการทำที่เรียบง่าย วัสดุที่ใช้คือวัสดุที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ไม้ไผ่ หวาย ไบลาน เป็นต้น ประเภทการจักสาน แบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ

1. เครื่องจักสานที่เป็นเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น กำไล กระเป่า พัด หมวก ตะกร้า กระจาด สุ่มดักปลา เป็นต้น
2. เครื่องจักสานที่เป็นส่วนประกอบของอาคารบ้านเรือน เช่น ฝาขัดแตะ เสื่อ และโครงหลังคา เป็นต้น

อมรรัตน์ จำปาวัตตะ และคณะ. (2554). ได้ศึกษาเรื่องการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาหัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องจักสาน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและพัฒนาการของหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันเครื่องจักสานมีรูปแบบเช่นเดียวกับเครื่องจักสานที่ทำขึ้นในอดีต และวัสดุที่ใช้คือ ไม้ไผ่ แต่เครื่องจักสานของ อ.พนัสนิคม มีการพัฒนาอย่างล้ำค่า เหมือนว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาเครื่องจักสาน เพราะมีสาเหตุมาจาก

1. เครื่องจักสาน มีประโยชน์ในการใช้สอยเฉพาะอย่าง เช่น ใช้เป็นภาชนะ เครื่องมือจับสัตว์ ทำให้รูปแบบของเครื่องจักสานไม่มีการเปลี่ยนแปลง
2. ความจำกัดในด้านวัสดุ เห็นได้จากการใช้วัสดุมาคือ ไม้ไผ่ตั้งแต่โบราณ

จนถึงปัจจุบัน ส่งผลถึงขั้นตอนการจักสาน การออกแบบโครงสร้าง รูปทรงและลวดลาย

3. ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เป็นตัวกำหนดการทำเครื่องจักสาน เนื่องจากเครื่องจักสานชนิดใดที่ใช้ในชนบประเพณี ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ก็จะมีการใช้เครื่องจักสานชนิดนั้นต่อไป โดยไม่มีการเปลี่ยนรูปแบบจากเดิม เพราะความเหมาะสมในการใช้สอย

ภาสกร โทณะวนิก. (2554). ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านงานหัตถกรรมสาขาจักสานของจังหวัดเชียงใหม่เพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขางานจักสาน ผลวิจัยพบว่าการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมจักสานนั้น ใช้หลักการดำเนินธุรกิจมาผสมผสานกับความรู้ ด้านการจัดการ การตลาด การเงิน การบัญชี การผลิต มาใช้สร้างศักยภาพการดำเนินธุรกิจของตนเองได้อย่างยั่งยืน

ระเบียบวิธีการวิจัย

เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการสำรวจลงพื้นที่ภาคสนามเป็นหลักและสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 8 คน ได้แก่ ประธานศูนย์จักสาน 1 คน รองประธาน 1 คน วิทยากร 3 คน และนักท่องเที่ยว 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การข้อมูลทุติยภูมิ คณะผู้วิจัยเก็บ

รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมาย รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจักสาน ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากตำรา อินเทอร์เน็ต รวมทั้งเอกสารทางด้านวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป

2. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ คณะผู้วิจัยใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์โดยในแต่ละครั้งที่ทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยทำการจดบันทึกข้อมูลและบันทึกข้อมูลโดยเครื่องบันทึกเสียง จากนั้นถอดคำจากเครื่องบันทึกเสียงแล้วนำมาเรียบเรียงตามประเด็น ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญมากที่สุด

2. นำข้อมูลไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยตรวจสอบแหล่งข้อมูลในเรื่อง เวลา สถานที่บุคคล และการตรวจสอบแบบสามเส้าในด้านวิธีเก็บข้อมูล (Methodology Triangulation) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีโดยเริ่มตั้งแต่ก่อนการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ได้ทำการสังเกตรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด

ชลบุรี และระหว่างการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม โดยสังเกตจากสภาพบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2553)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดชลบุรี กรณีศึกษา ศูนย์จักสาน อำเภอ พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สามารถเสนอผลของการวิจัยได้ดังนี้

1. ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ประกอบการศูนย์จักสาน ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่ที่มีการสอน การบอกเล่าประสบการณ์ในการใช้ชีวิตแบบชุมชนและถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้แก่นักท่องเที่ยว ศูนย์จักสาน มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทดลองทำ มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ ที่สำคัญที่สุดคือการได้เผยแพร่ความรู้เรื่องการจัดสานให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศหรือคนรุ่นใหม่ได้รู้จัก อาจทำให้มีคนต้องการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาการจัดสานต่อไป

2. ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวที่ศูนย์จักสานใช้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนี้

1) กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์(Product) เครื่องจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ที่

สามารถจับต้องได้ มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและมีเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) กลยุทธ์ด้านราคา (Price)

ราคาขึ้นอยู่กับรูปแบบเครื่องจักสานและรูปแบบกิจกรรมการจัดสาน เช่น กระเป๋าสาน 150 บาท หมวกสาน 100 บาท เสื้อ 300 บาท และรูปแบบกิจกรรมครึ่งวัน 50 บาท และแบบเต็มวัน 100 บาท

3) กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

มีป้ายประชาสัมพันธ์ภายในจังหวัด และมีรายการโทรทัศน์มาถ่ายทำรายการอยู่เสมอเป็นการประชาสัมพันธ์

4) สถานที่ตั้งและช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

เป็นลักษณะที่นักท่องเที่ยวต้องเดินทางเข้ามาชม สัมผัส ศึกษา เรียนรู้ที่ศูนย์จักสานด้วยตัวเอง

5) การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)

เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการสร้างสรรค์ ศิลปะ ทัศนกรรม มีเอกลักษณ์และโดดเด่นอย่างชัดเจน เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยว

6) บุคลากร (People)

บุคลากรต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจักสาน เพราะมีส่วนสำคัญในการให้บริการ ให้ความรู้ ประสบการณ์ รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว

7) กระบวนการ (Process)

ศูนย์จักสานแยกส่วนจากศูนย์ขายผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน การดำเนินงานเป็นลักษณะการทำงานแบบเครือข่าย ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในสถานที่ประกอบการ

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวของศูนย์จักสาน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประเภท
 ประเภทมรดกทางวัฒนธรรมเป็นกลุ่มการ
 ท่องเที่ยวที่เชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับ
 วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิม คือ ศิลปะ
 งานฝีมือ งานหัตถกรรม และเกี่ยวเนื่องกับ
 วิธีการดำรงชีวิตหรือวิถีการทำมาหากินของ
 คนในชุมชนในพื้นที่ชุมชนชนบท โดยในศูนย์
 จักสานมีวิทยากรบรรยายประวัติความเป็น
 มาของศูนย์จักสานให้กับนักท่องเที่ยวฟัง
 และให้เกี่ยวกับการจักสาน วิทยากรของศูนย์
 จักสานคือ คนในชุมชนที่จักสานเป็นอาชีพ
 หลักจะต้องอนุรักษ์การจักสานที่เป็นภูมิ
 ปัญญาทางท้องถิ่นที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ
 ให้ยังคงอยู่ต่อไป ในศูนย์มีกิจกรรมให้
 นักท่องเที่ยวเลือกจักสาน 2 รูปแบบ คือ
 เครื่องใช้ในครัวเรือน และเครื่องจักสานที่เป็น
 ส่วนประกอบบ้านเรือนบ้านตามที่นักท่องเที่ยว
 ต้องการการเรียนรู้ โดยวิทยากรเป็นผู้ให้
 ความรู้และสอนวิธีการจักสานอย่างใกล้ชิด
 ระยะเวลาในการทำกิจกรรมขึ้นอยู่กับรูป
 แบบเครื่องจักสานที่นักท่องเที่ยวเลือกทำ
 แบบครึ่งวัน และเต็มวัน โดยมีค่าอุปกรณ์ 50
 บาท และ 100 บาท ต่อนักท่องเที่ยว 1 คน

3. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข
 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกของศูนย์จักสาน
 และวิเคราะห์โดยใช้ (SWOT Analysis) ผล
 จากการวิเคราะห์มีดังนี้

1. จุดแข็ง (Strengths)

ศูนย์จักสานเปิดมาเป็นเวลาหลาย
 สิบปี และได้รับรางวัลอันเป็นเกียรติจำนวนมาก
 สามารถถว้รับให้เห็นว่า ศูนย์จักสานมี
 ความสามารถ มีเอกลักษณ์ในภูมิปัญญา
 ท้องถิ่น ประสพการณ์ และเป็นสถานที่
 ท่องเที่ยวแบบศูนย์อนุรักษ์วัฒนธรรมที่
 แข็งแรง

2. จุดอ่อน (Weakness)

บุคลากรหรือวิทยากรของศูนย์ เป็น
 ผู้สูงอายุมีความสามารถด้านการจักสานแต่
 ไม่สามารถนำเสนอความรู้ควบคู่กับความ
 ความสนุกสนานแก่นักท่องเที่ยวเท่าที่ควร
 ทำให้นักท่องเที่ยวเบื่อได้ง่าย

3. โอกาส (Opportunities)

มีรายการโทรทัศน์จำนวนมากติดต่อ
 และเข้ามาถ่ายทำรายการที่ศูนย์จักสาน ทำ
 ให้มีคนรู้จักและสนใจมากขึ้น นักท่องเที่ยว
 สามารถรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ และวิธีการเดินทาง
 มาที่ศูนย์จักสานผ่านทางสื่อโทรทัศน์
 เกี่ยวกับศูนย์จักสานได้ผ่านทางรายการ
 ต่าง ๆ

4. อุปสรรค (Threats)

การขาดแคลนบุคลากรหรือวิทยากร
 ในการให้ความรู้ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว
 บางกลุ่มที่มาเป็นกลุ่มทัวร์ขนาดใหญ่จำนวน
 200 คนขึ้นไป และไม่มีคนรุ่นใหม่หรือวัยรุ่น
 ในชุมชนให้ความสนใจในการทำเครื่องจัก
 สาน

แนวทางแก้ไขปัญหานี้

ผู้ประกอบการกล่าวว่าตนกำลังหา
 วิธีให้กลุ่มคนในช่วงวัยรุ่นในชุมชนหัน
 กลับมาสนใจการจักสาน โดยการประกาศให้
 คนกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนมาเรียนจักสานเพื่อใช้
 เป็นผลงานในการแสดงในงานต่าง ๆ ใน
 อำเภอหรือจังหวัด และหากผลงานของใคร
 ได้จัดแสดงจะได้ประกาศนียบัตร และเงิน
 รางวัลเพื่อเป็นทุนการศึกษา รวมถึงติดต่อไป
 ยังโรงเรียนภายในจังหวัดให้พานักเรียน
 มาทัศนศึกษาที่ศูนย์จักสาน และสอนวิธีการ
 จักสานให้กับนักเรียนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
 เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัก
 สานและสืบทอดกันต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ประกอบการ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทยเป็นการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่หลาย ๆ ชุมชนให้ความสนใจ เพราะสามารถพัฒนาชุมชนและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้ ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่คนในชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่ของชุมชนจะได้เรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสพการณ์ต่าง ๆ โดยที่คนในชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และการบอกเล่าประวัติความเป็นมาของชุมชนในสถานที่นั้น ๆ แลกเปลี่ยนประสพการณ์ในเรื่องการท่องเที่ยว หรือ เรื่องต่าง ๆ ระหว่างนักท่องเที่ยว และคนในชุมชน เช่น ประสพการณ์ในการใช้ชีวิตแบบชุมชนชนบทที่มีอาชีพหลักคือการจักสาน ศูนย์จักสานมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ ที่สำคัญที่สุด คือ ได้เผยแพร่ความรู้เรื่องการจักสานให้นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศหรือคนรุ่นใหม่ได้รู้จัก อาจมีคนสนใจต้องการเรียนรู้และสืบทอดการจักสานต่อไป

จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของศูนย์จักสานพบว่ามีการทำกิจกรรมแบบครึ่งวัน เป็นการศึกษาเครื่องจักสานที่เป็นเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น กำไล กระเป่า กระบุง หมวก สุ่มดักปลา ตะกร้า กระจาด เป็นต้น และแบบเต็มวันคือ การสานเครื่องจักสานที่

เป็นส่วน ประกอบของอาคารบ้านเรือน เช่น แจกัน ฝาขัดแตะ เสื่อ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนียา กิตติสิทโธ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง หัตถกรรมจักสานเตยพานันในจังหวัดกระบี่ และจังหวัดตรัง พบว่า การทำงานหัตถกรรมจักสานมีวิธีการทำที่เกิดจากความเรียบง่ายเท่าที่จำได้จากวัสดุและเครื่องมือเพียงไม่กี่ชิ้น ไม่ต้องใช้เครื่องมือที่ยุ่งยากซับซ้อน วัสดุที่ใช้ ได้แก่ ไม้ไผ่ หวาย เป็นต้น และได้กล่าวถึงประเภทของงานหัตถกรรมจักสานไทย โดยแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1.เครื่องจักสานที่เป็นเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น กระบุง ตะกร้า กระจาด สุ่มดักปลา ไชงอบ หมวก เป็นต้น 2.เครื่องจักสานที่เป็นส่วนประกอบของอาคารบ้านเรือน เช่น ฝาขัดแตะ เสื่อ และโครงหลังคา เป็นต้น การทำกิจกรรมแบบครึ่งวัน กิจกรรมเริ่มตั้งแต่ 8.00 น. เริ่มต้นโดยการให้ความรู้ประวัติความเป็นมา และพาเดินชมพิพิธภัณฑ์เครื่องจักสานที่ได้รางวัลจากนั้นเริ่มเข้าสู่กิจกรรมการจักสาน โดยค่าใช้จ่ายค่าอุปกรณ์จำนวน 50 บาท ต่อนักท่องเที่ยว 1 คน และกิจกรรมสิ้นสุดในเวลา 12.00 น. การทำกิจกรรมแบบเต็มวัน การดำเนินกิจกรรมเหมือนกับแบบครึ่งวันแต่แตกต่างกันที่ใช้เวลาในการสานนานกว่า ซึ่งค่าใช้จ่ายมีค่าอุปกรณ์จำนวน 100 บาท ต่อนักท่องเที่ยว 1 คน ภายในศูนย์มีบริการอาหารและเครื่องดื่มให้ในเวลา 12.00 น. และกิจกรรมสิ้นสุด ในเวลา 17.00 น

จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาของศูนย์จักสาน อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ปัญหาที่พบในศูนย์จักสาน คือ เรื่องการขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงาน หรือวิทยากรในการให้ความรู้มีไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวในบางครั้งที่มิ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม

The 1st National Conference on Research for Development, Dissemination and Modern Technology Relaying to Society

กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่จำนวน 200 คนขึ้นไป และวิทยากรที่มีในศูนย์ฯ ศึกษามีอายุ 40 ปีขึ้นไป และไม่มีคนกลุ่มวัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่ในชุมชนให้ความสนใจในการทำเครื่องจักรสถานสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม "SWOT Analysis" ด้านจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อประโยชน์กับองค์กร และด้านอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อทางลบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

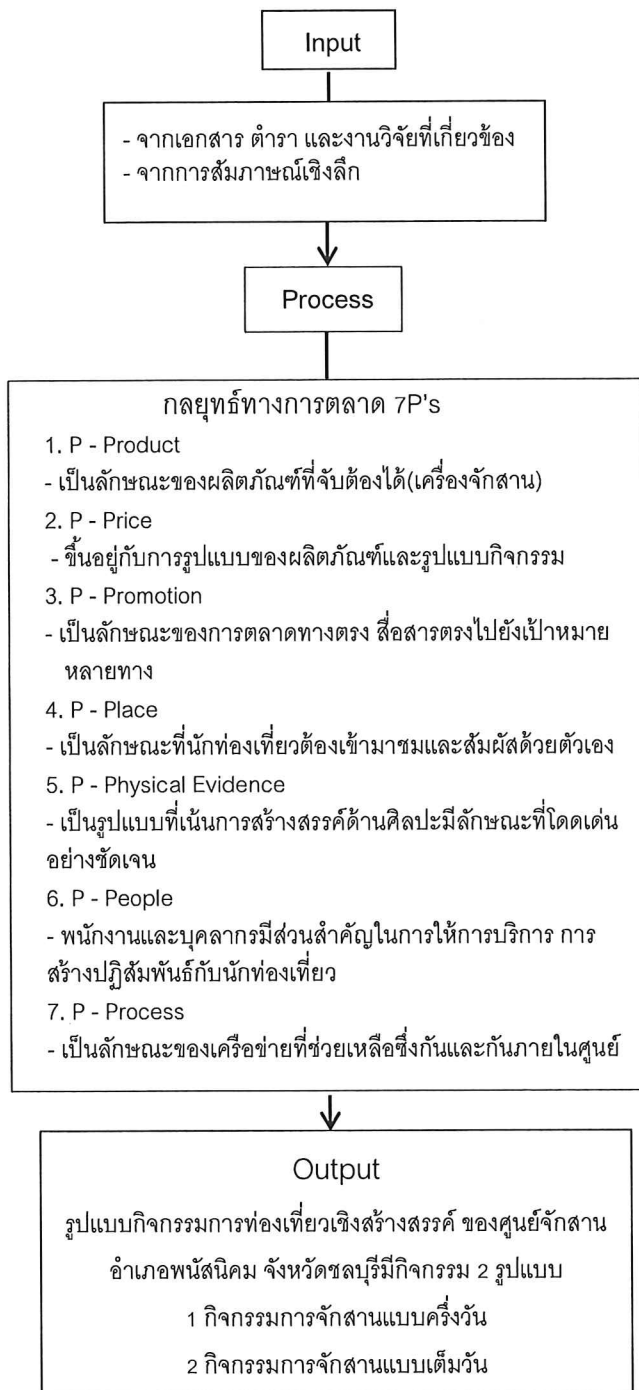
แนวทางแก้ไขปัญหาคือผู้ประกอบการใช้วิธีการจูงใจบุคคลในชุมชนให้มาสมัครงานโดยเสนอผลตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่มาสมัครเป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ศึกษานี้ และเพื่อให้วัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่ในชุมชนหันกลับมาสนใจการศึกษานี้ผู้ประกอบการประกาศให้กลุ่มวัยรุ่นในชุมชนมาเรียนศึกษานี้เพื่อใช้เป็นผลงานในการแสดงในงานต่าง ๆ ในอำเภอหรือจังหวัด หากผลงานของใครได้จัดแสดงจะรับได้ประกาศนียบัตรและเงินรางวัลทุนการศึกษา ถ้าใครต้องการหารายได้เสริม ทางศูนย์ฯ ก็ยินดีรับเข้าเป็นวิทยากรโดยมีค่าตอบแทนให้ ผู้ประกอบการติดต่อไปยังโรงเรียนภายในจังหวัดให้นักเรียนมาทัศนศึกษาที่ศูนย์ฯ และจะสอนการศึกษานี้ให้กับนักเรียนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อให้ความรู้เรื่องการศึกษากับคนรุ่นใหม่ได้รู้จัก

สรุปผล

เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของกระแสโลกาภิวัตน์ ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงเรื่องการท่องเที่ยวที่มีการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การท่องเที่ยวแนวใหม่สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์

ธรรมชาติ ชุมชน สิ่งแวดล้อม จึงมีคิดแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว หรือชุมชนต่าง ๆ คนในชุมชนต้องคิดค้น นวัตกรรมแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสร้างสรรค์ น่าสนใจ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนของตน จากการศึกษาในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของศูนย์ฯ ศึกษานี้ อำเภอพนมสนธิคม จังหวัดชลบุรี พบว่ามีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำจำนวน 2 แบบ คือ กิจกรรมแบบครึ่งวัน และแบบเต็มวัน เป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ ศึกษานี้ แนวทางแก้ปัญหาการขาดแคลนวิทยากรของศูนย์ฯ ศึกษานี้ คือ การจูงใจให้เด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ในชุมชนมาเรียนและสมัครเป็นวิทยากร โดยเสนอผลตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่มาสมัครงาน เพื่อสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาเป็นเวลานานจากรุ่นสู่รุ่นให้ยังคงอยู่ต่อไป

จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของศูนย์ฯ ศึกษานี้ พบว่าผู้ประกอบการนำส่วนผสมทางการตลาด 7 ปัจจัย (7P's) มาใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพ แสดงกลยุทธ์ทางการตลาด 7P's

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรรูปแบบและกลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ
2. ควรศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวว่าพฤติกรรมใดคือปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกและสนใจมาเที่ยวที่ศูนย์จักสานอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี

บรรณานุกรม

ธัญญา กิตติสิทโธ. (2547). การศึกษาหัตถกรรมจักสานเตยปาหนันในจังหวัดกระบี่และจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาสกร โทณะวนิก. (2554). การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขางานจักสานจังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สมปอง เพ็งจันทร์. (2546). เครื่องจักสานภาคเหนือ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ซิลค์เวอร์มิบुकส์.

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ. (2554). โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism Model). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อการพัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อสังคม
The 1st National Conference on Research for Development, Dissemination and Modern Technology Relaying to Society

- สุภาวงศ์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิง
คุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. การท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ Creative Tourism.
ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2559, จาก
[http://www.dasta.or.th/th/ข้อบังคับ-
อพท/item/489-489](http://www.dasta.or.th/th/ข้อบังคับ-
อพท/item/489-489)
- อมรรัตน์ จำปาวัตตะ และคณะ. (2554). การ
ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขา
หัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องจักสาน
อำเภอ พนังสนิมคม จังหวัดชลบุรี.
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อรอุมา เตพละกุล และคณะ. (2556). ตัวชี้วัด
ความสำเร็จในโครงการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ กรณีตัวอย่างในประเทศ
ไทย. วารสารการบริการและการ
ท่องเที่ยวไทย.
- เอกชัย บุญยาพิชฐาน. (2553). คู่มือวิเคราะห์
SWOT อย่างมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- Angelina Jelincic and Ana Zuvela. (2012).
Creative Tourism. ค้นเมื่อ
30 มีนาคม 2559, จาก
[http://www.creativetourismnetwork.
org](http://www.creativetourismnetwork.
org)
- Greg Richards and Crispin Raymond.
(2000). Creative Tourism. ATLAS
News.